

KANTAR

**Kopiering av
opphavsrettslig beskyttet
innhold: Litterære tekster
og visuelle verk 2021**

KANTAR

Lakkegata 23, Postboks 9116 Grønland, 0103 Oslo
t +47 911 11 600 f +47 23 29 16 01
e info@kantarc.no www.kantarc.no
Org nr NO 890 660 002 MVA

Innhold

Nøkkeltall.....	3
Om målingen	4
1. Hovedtall litterære tekster.....	6
1.1. Totalt volum, tekstsider kopiert	6
1.2. Fratrekk av tekstsidedkopier utenfor EØS.....	7
2. Hovedtall visuelle verk.....	9
2.1. Totalt volum, kopier av visuelle verk	9
2.2. Fratrekk av kopier utenfor EØS	10

Nøkkeltall

- Totalt antall ukentlige kompensasjonsberettigede tekstsider kopiert av litterære verkstyper estimeres til 11,7 millioner. Tilsvarende tall i 2020 var 12,9 millioner.
- Totalt antall ukentlige kompensasjonsberettigede kopier av visuelle verkstyper estimeres til 9,6 millioner. Tilsvarende tall i 2020 var 8,6 millioner
- Faglitterære tekster er den litterære verkstypen som det kopieres klart flest tekstsider av. Over en tredjedel av det totale antallet tekstsidekopier som meldes inn er tekster knyttet til fag, forskning eller skole. Dette utgjør ca. 4,2 millioner ukentlige kompensasjonsberettigede tekstsidekopier. Skjønnlitteratur er den litterære verkstypen som kopieres nest mest, med estimerte 3,4 millioner tekstsider kopiert i uken.
- Fotografier er den type visuelt verk som blir kopiert klart mest. 70 prosent av det totale antallet kompensasjonsberettigede kopier av visuelle verk er fotografier. Dette utgjør ca. 6,7 millioner ukentlige kopier. Tegninger/illustrasjoner/kart er den visuelle verkstypen som kopieres nest mest, med estimerte 1,1 millioner ukentlige kopier.

Om målingen

I forbindelse med at den nye åndsverkloven trådte i kraft 1. juli 2018, skal også selvstendige visuelle verk og litterære tekster inkluderes i undersøkelsen «Kopiering av opphavsrettslig beskyttet innhold», som gjennomføres årlig.

Denne undersøkelsen er gjennomført i samme spørreundersøkelse (med samme feltperiode) som målingen av kopiering av audio- og audiovisuelle verkstyper. Siden visuelle verk og litterære tekster avviker fra de audio-/audiovisuelle verkstypene velger vi å rapportere målingen i en egen selvstendig rapport.

Formålet med undersøkelsen er å kartlegge i hvilket omfang det kopieres 1) **litterære verkstyper** som journalistikk, fagstoff, skjønnlitterært, sangtekster, reiseguides, biografier, oppslagsbøker, og 2) **visuelle verkstyper** som fotografi, tegneserie, tegninger/illustrasjoner/kart, maleri/grafikk/skulptur, kunsthåndverk eller design.

Antall kopier av litterære tekster tar utgangspunkt i «antall tekstsider kopiert». I forbindelse med tekster som er kopiert fra internett, hvor teksten ikke deles naturlig inn i sider, bes respondentene om å anslå hvor mange sider teksten de kopierer utgjør. Antall kopier av visuelle verk tar utgangspunkt i «antall bilder kopiert».

Kopieringen estimeres primært for hele befolkningen, uten ytterligere nedbryting på målgrupper. Estimaten blir konsekvent rapportert for «siste syv dager». For eventuelt å få estimater på total kopiering gjennom hele året, må estimatene ganges med 52.

Feltperioder: *Feltperiode 1* varte fra 21.mai til og med 6. mai 2021. *Feltperiode 2* varte fra 21.oktober til og med 6. november 2021. Undersøkelsen er altså gjennomført i to ganger to såkalte gjennomsnittsuker, hvor det ikke er nasjonale ferier eller spesielle hendelser som kunne gjort periodene atypiske.

Antall intervju: 2015 intervju totalt.

Datainnsamlingsmetode: Webintervju. Undersøkelsen er gjennomført på Kantar sitt panel, Gallup-panelet. Et viktig aspekt i forhold til å benytte panelutvalg i denne undersøkelsen er at Gallup-panelet består av tilfeldig rekrutterte medlemmer, enten via egne rekrutteringsundersøkelser, eller som tillegg til andre befolkningsrepresentative kartlegginger. Panelet er ISO-sertifisert.

Målgruppe/Utvalg: Utvalget er trukket proporsjonalt med befolkningen på kjønn, alder og geografi, 16 – 79 år.

Spørreskjema/metode

Det spørres konsekvent om kopiering til privat bruk. I spørreskjema spør vi først om når respondenten sist benyttet noen av følgende fire kopieringsmetoder til å kopiere tekst/bilde:

- Utskrift/skanning/fotokopiering
- Nedlastning fra internett
- Avfotografering eller ta skjermbilde
- Overføring av tekst/bilde/synkronisering

De som har benyttet disse kopieringsmetodene «siste 7 dager» til å kopiere tekst/bilde, følges opp med hvilken type tekst/bilde dette var. Videre skal respondent registrere antall tekstsider/bilder som er kopiert per type. Til slutt får respondent spørsmål om fra hvilket geografisk område «den sist kopierte teksten/bildet» hadde sitt opphav.

Kompensasjonsberettigelse: Undersøkelsen vil fokusere på omfanget av kompensasjonsberettiget kopiering. Når man beregner andelen kompensasjonsberettigede kopier, skal kopier med opphav utenfor EØS trekkes fra. EØS-andel beregnes gjennom spørsmål til respondentene om opphav til siste foretatte kopi.

Av metodiske grunner er kopier fra Storbritannia en del av EØS-andelen i årets undersøkelse, til tross for at landet har trukket seg ut av EU. Fra og med neste år vil Storbritannia trekkes ut av EØS-andelen.

Ulovlig kopier

Vi har stilt spørsmål om ulovlig kopiering i undersøkelsen. Det er svært få som svarer at de har kopiert ulovlig. Det er også vanskelig for respondentene å definere hva som er en ulovlig kopi av tekst og bilde. Vi velger derfor å se bort fra ulovlig kopiering av tekst og bilde.

Feilmarginer: Estimatenes presisjon avhenger av utvalgsfordelingen og det antall respondenter som ligger til grunn for beregningen. Et utvalg på 2000 respondenter er beheftet med statistiske usikkerhetsmarginer i størrelsesorden +/- 1,1 - 2,2 prosentpoeng, avhengig av hvor nærme resultatet ligger 100 eller null prosent.

Vekting: Dataene er vektet med en standard befolkningsvekt for kjønn, alder og geografi. 1 prosent tilsvare omtrent 42 000 personer i alderen 16 år+ i Norge.

Rapporten er skrevet av seniorkonsulent ved Kantar, Salve Nergården Jortveit. Alle estimatene knyttet til verkstypene, beregninger av feilmarginer, usikkerhetsanalyse og konfidensintervall er foretatt av Anders Wiesner og Gordana Stojmenovic ved Kantar.

Kontaktperson i Norwaco er Frants Mohr.

Kantar, april 2021

Salve N. Jortveit

1. Hovedtall litterære tekster

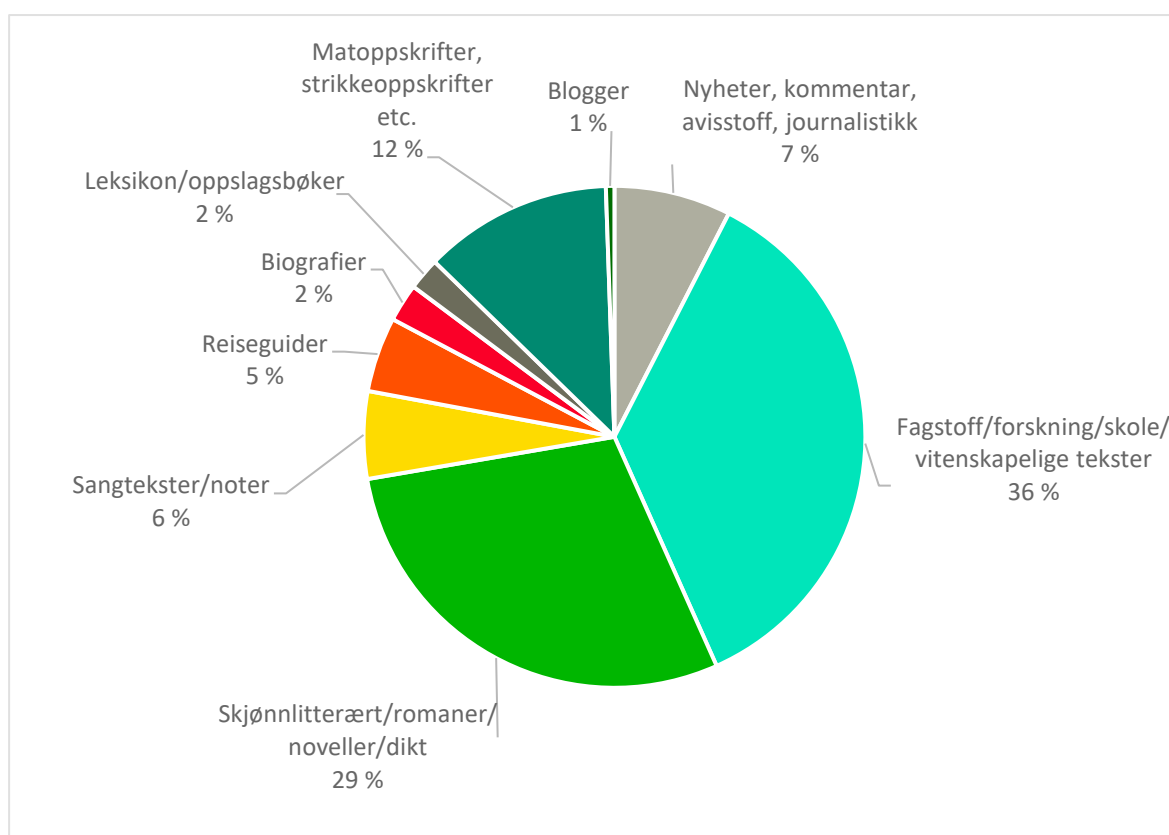
I det følgende kapittelet vil vi redegjøre for *totalt antall kompensasjonsberettigede tekstsider kopiert av litterære tekster*.

1.1. Totalt volum, tekstsider kopiert

Omtrent 19 prosent av befolkningen svarer at de har kopiert en eller flere teksttyper siste syv dager. Dette tilsvarer omtrent 790 000 nordmenn (16 år +). Mat- eller strikkeoppskrifter er teksttypen som flest kopierer (9 prosent). 7 prosent har kopiert journalistiske tekster siste uke, og 5 prosent fagstoff. De øvrige litterære verkstypene er det to prosent eller færre som har kopiert

Det totale antallet ukentlige kompensasjonsberettigede tekstsider kopiert estimeres til omtrent 12,9 millioner. Fordelingen mellom de ulike teksttypene er som følger:

Figur 1. Totalt volum, ukentlige kompensasjonsberettigede kopier av litterære tekster.

Vi ser av figur 1 at det foretas flest kopier av faglitterære tekster. Hele 36 prosent av alle tekster som kopieres kan knyttes til fag, forskning eller skole. Tilsvarende tall i 2020 var 32 prosent, altså en økning på 4 prosentpoeng. Skjønnlitterære tekster er den nest mest kopierte teksttypen. 29 prosent av de totale tekstene som kopieres er skjønnlitterære (23 prosent i 2020). Journalistiske tekster utgjør 7 prosent av totalen (8 prosent i 2019) og mat- eller strikkeoppskrifter utgjør 12 prosent av totalen (15 prosent i 2019). Sangtekster/noter, reiseguides, leksikon/oppslag og blogger utgjør samlet rundt 16 prosent av totalen.

Estimert kopieres det totalt 11,7 millioner tekstsider i uken i 2021, mot 12,9 millioner tekstsider i 2020. Dette utgjør i gjennomsnitt ca. 2,8 tekstsidedekopier per person per uke i befolkningen (16 år +). Kopiantallet fordeler seg som følger på de ulike teksttypene:

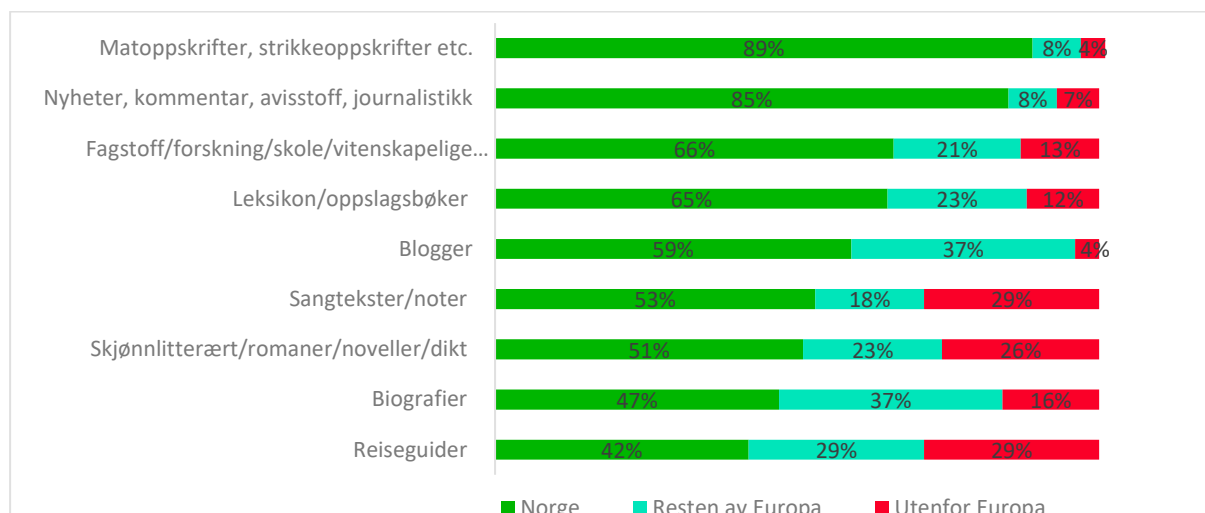
Figur 2. Totalt volum, estimerte ukentlige tekstsidedekopier per teksttype

1.2. Fratrukk av tekstsidedekopier utenfor EØS

Tekstsidedekopier av litterære tekster som har sitt opphav utenfor EØS, skal trekkes fra den kompensasjonsberettigede andelen. I tillegg skal den andelen av de kopiene hvor respondentene svarer «vet ikke» på opphav, fordeles forholdsvis «innenfor-» og «utenfor EØS».

Figur 3. Regionsfordeling på opphav til siste kopi av litterære tekster (Norge + resten av Europa utgjør EØS-andelen)

Når vi ser på hvordan kopieringen av de ulike teksttypene fordeler seg per region, finner vi at matoppskrifter/strikkeoppskrifter, journalistiske tekster og blogger alle har en EØS-andel på over 90 prosent. Det vil si at over 9 av 10 oppgir «Norge» eller «resten av Europa», når vi ber respondentene oppgi opphavsregion til den siste kopien de foretok (inkludert den forholdsmessige andelen av de som svarer «vet ikke»).

Reiseguides, sangtekster/noter og skjønnlitterære tekster har den laveste EØS-andelen av teksttypene. Likevel er andelen relativt høy, med henholdsvis 71, 71 og 74 prosent.

2. Hovedtall visuelle verk

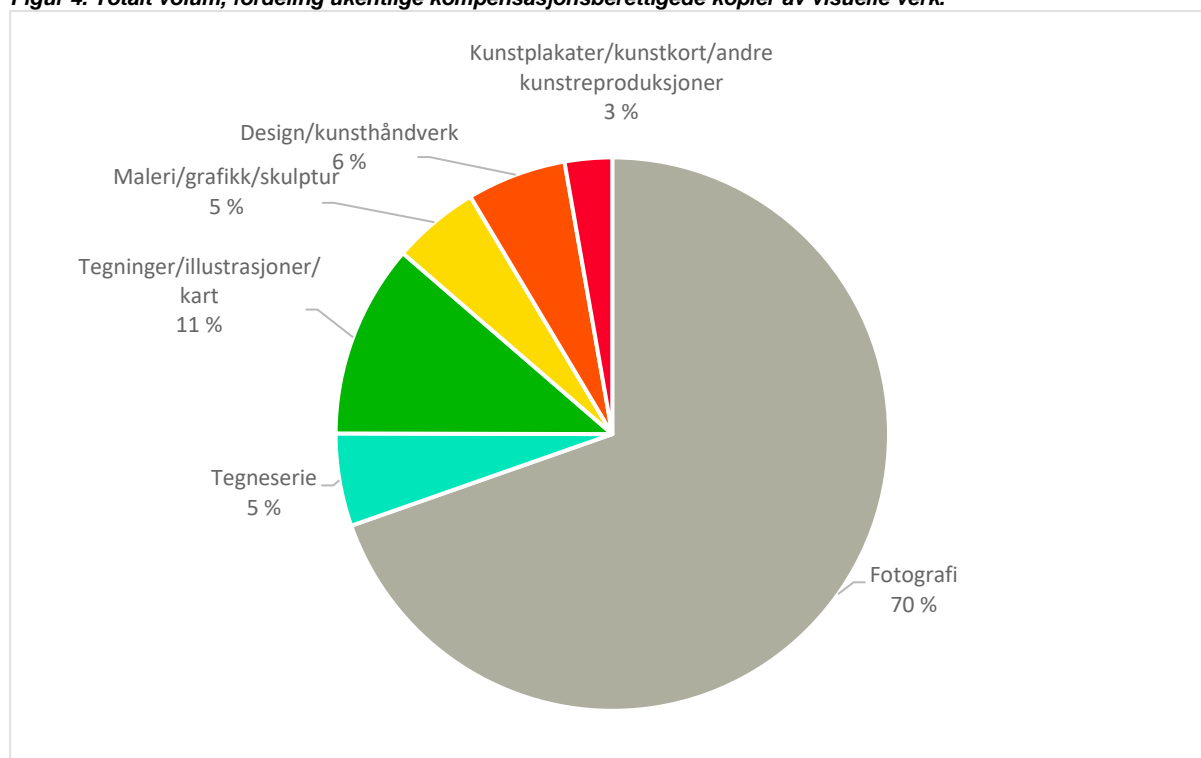
I det følgende kapittelet vil vi redegjøre for totalt antall *kompensasjonsberettigede* kopier av visuelle verk.

2.1. Totalt volum, kopier av visuelle verk

Omtrent 25 prosent av befolkningen svarer at de har kopiert en eller flere typer visuelle verk, siste syv dager, mot 21 prosent i 2020. Dette tilsvarer i overkant av 1 million nordmenn (16 år +). Fotografi er den visuelle verkstypen som klart flest kopierer. 17 prosent av befolkningen gjør dette ukentlig. 7 prosent kopierer tegninger/illustrasjoner/kart ukentlig. De øvrige visuelle verkstypene er det to prosent eller færre som har kopiert

Det totale antallet ukentlige kopier av visuelle verk estimeres til omtrent 9,6 millioner, mot ca. 8,6 millioner i 2020. 9,6 millioner kopier av visuelle verk, utgjør i gjennomsnitt 2,2 kopier per uke per person i befolkningen (16 år +). Kopianallet fordeler seg som følger på de ulike typene:

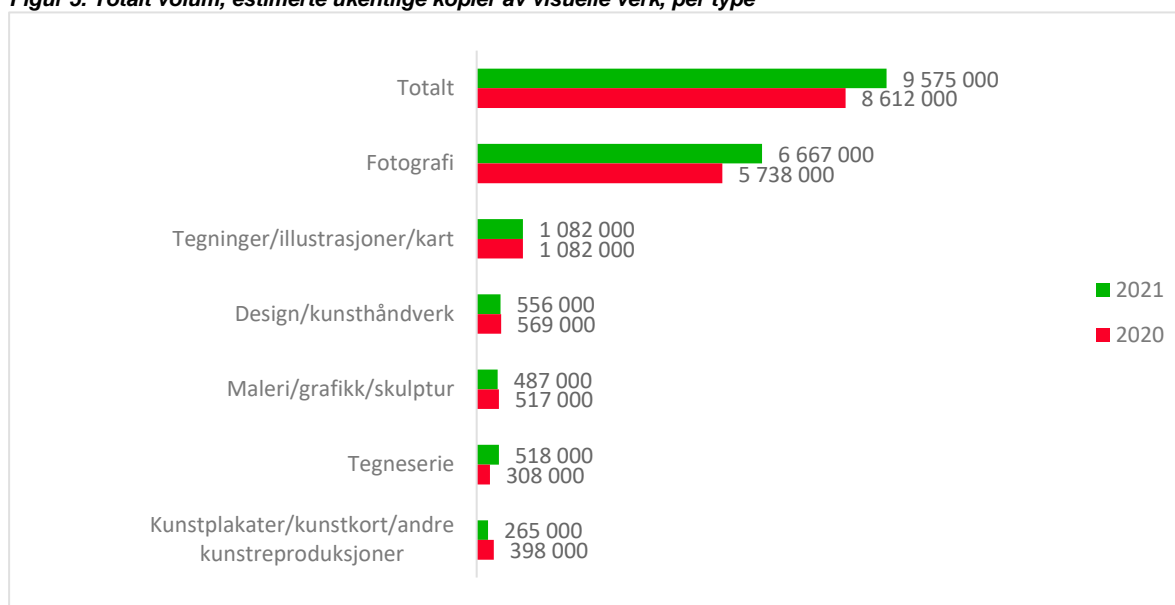
Figur 4. Totalt volum, fordeling ukentlige kompensasjonsberettigede kopier av visuelle verk.

Fotografier kopieres klart mest. Hele 7 av 10 kopier av visuelle verk er fotografier. Dette utgjør ca. 6,7 millioner ukentlige kopier i 2021, mot 5,7 millioner i 2020.

Tegninger/illustrasjoner/kart er den nest mest kopierte visuelle verkstypen. Rundt 12 prosent av det totale antallet kopierte visuelle verk er tegninger/illustrasjoner/kart (samme tall som i 2020). Estimert utgjør dette i underkant av 1,1 millioner ukentlige kopier, som også er et helt tilsvarende tall som i 2020. Ellers utgjør kopiering av maleri/grafikk/skulptur, design/kunsthåndverk, tegneserier og kunstplakater/-kort samlet i underkant av 20 prosent av de totale kopiene, som vi samlet estimerer til rundt 1,8 millioner kopier i uken.

Figur 5. Totalt volum, estimerte ukentlige kopier av visuelle verk, per type

2.2. Fratreck av kopier utenfor EØS

Kopier av visuelle verk som har sitt opphav utenfor EØS, skal trekkes fra den kompensasjonsberettigede andelen. I tillegg skal den forholdsmessige andelen av «vet ikke» trekkes fra.

Samtlige typer av visuelle verk har en EØS-andel på over 77 prosent. Den høyeste EØS-andelen har maleri/grafikk/skulptur med 90 prosent, men også fotografi har en høy EØS-andel med 85 prosent. Den laveste EØS-andelen har tegneserier med 77 prosent. Med andre ord er det i all hovedsak norske og europeiske bilder som kopieres i Norge

Figur 6. Regionsfordeling på opphav til siste kopi av visuelle verk (Norge + resten av Europa utgjør EØS-andelen)

